

Zondag 24 januari 2021 - week van gebed voor eenheid

Lezing: Johannes 15 : 1 – 17

Vanmorgen hoorde we woorden van Jezus over een wijnstok, over vruchten die daaraan groeien. En dan denken we toch al snel aan wijn.

En misschien denken we in deze dagen dan eerder aan dat andere verhaal dat ook in het evangelie van Johannes staat: over de bruiloft van Kana. Daar is de wijn op, het feest valt in het water, de vreugde, het samen zijn, vanzelfsprekend, ontspannen, gezellig, verstomt. En hoe past dat ook in onze dagen.

Het leven, misschien niet altijd een uitbundig feest, maar toch ons leven, het ‘gewone’ leven, is schraal geworden.

In ons persoonlijke leven kenden we dat gevoel misschien al, door verlies van een geliefde, door ziekte of andere zorgen. Het gevoel dat – symbolisch - de wijn op is, de echte vreugde verdwenen.

Dat het leven schraal is geworden.

Maar voor ons als kerk en ook als land, is dit een nieuwe ervaring en gevoel. Niet meer in alle vrijheid kunnen doen wat je wilt, naar je werk, school, ontspannen en vanzelfsprekende omgang met je familie, ouders, kinderen, vrienden. Niet meer 's avonds naar buiten, een blokje om, behalve als je hond hebt of een verklaring hebt. Leeg, schraal, ‘de wijn is op’.

Zelfs al ben je geen wijnliefhebber, ik denk dat iedereen wel begrijpt wat het betekent als in je leven, in het leven ‘de wijn op is’.

Wijn is, zeker ook in de Bijbel, een vreugdedrank.

Noach plant na de zondvloed, de grote overstroming, als eerste een wijngaard.

De verspieders van het volk Israël die een kijkje gaan nemen in het beloofde land komen terug met een wijnrank met één hele grote, zware druiventros.

Wijngaard en wijnrank als tekenen van een goede aarde, belofte dat goed, overvloedig en vreugdevol leven mogelijk is.

En als Jezus zichzelf in Johannes 15 de ‘ware wijnstok’ noemt dan klinkt dat voor ons ook als een vreugdevol en beloftevol beeld.

Maar toch is de context van deze woorden, en de situatie waarin ze opgeschreven zijn, niet zo vrolijk, ook schraal, ook een situatie van ‘de wijn is op’.

Jezus spreekt deze woorden bij de laatste maaltijd met zijn leerlingen, vlak voor zijn gevangenneming en sterven. En Johannes heeft deze woorden opgeschreven, tegen het einde van de 1^e eeuw, als het volk Israël onderdrukt wordt, de tempel verwoest, dus geen plek meer om naar toe te gaan, zoals wij nu niet naar de kerk kunnen om samen ons geloof te beleven en te vieren.

De afscheidsworden van Jezus, de situatie tientallen jaren later van de eerste christengemeente en we mogen denk ik ook onze situatie daarbij denken, die klinkt samen.

‘Er is geen wijn meer, de wijn is op’. Hoe houden wij moed en hoop?

Te midden van dat alles noemt Jezus zich de ‘ware wijnstok’.

De wijngaard, dat is het volk van Israël,

De wijnbouwer, dat is God die blijft zorgen voor zijn volk en voor de aarde.

Jezus is de wijnstok, onmisbaar deel, beginsel van de wijngaard, de stam waaraan ranken groeien om vrucht te dragen.

En jullie, wij zijn de ranken, zegt Jezus.

Verbonden met de wijnstok waaraan wij ons mogen voeden om, als ranken vrucht te dragen.

De wijnstok is het die ons met elkaar verbindt, de wijnstok die ons voedt, de bron waaruit wij mogen putten.

In Jezus, de wijnstok, stroomt de liefde van God als levenssappen voor de ranken om te groeien en vrucht te dragen.

Blijf in mij, blijf in mijn liefde, zegt Jezus, het thema van deze week van Gebed voor eenheid.

Blijf in mijn liefde, zegt Jezus.

We zijn deel van de wijnstok die Hijzelf is. We zijn verbonden met Hem.

Daar hoeven we niets voor te doen.

Maar om in Hem te blijven, dat vraagt aandacht, toewijding en het houden aan Gods geboden.

Zegt Jezus hiermee ook: je kunt niet alleen geloven. Dat verbonden zijn met God betekent dat je ook deel bent van iets groters, automatisch dat je behoort tot een grotere club van al die mensen van alle tijden, alle plaatsen, alle geloofsgemeenschappen die ook als een wijnrank ge-ent zijn in God.

Ik denk het wel. En dat kan juist in deze dagen geruststellend en troostend zijn : we zijn dus nooit los of alleen.

Misschien is het ook een waarschuwing: pas op dat je niet losraakt, dat je niet verdort. Een rank kan alleen vrucht dragen als die verbonden is met de stam. Het vraagt in deze tijd van afstand misschien wel extra veel van ons om verbonden te blijven met de wijnstok die Christus is.

Omdat we elkaar niet kunnen ontmoeten, hier in de kerk, en omdat juist die ontmoeting met elkaar ons soms ook dichterbij God kan brengen.

Of omdat er teveel afleiding is, extra drukte door thuisonderwijs of een vergrote werkdruk.

Of omdat er misschien te weinig afleiding is en de stilte eenzaamheid kan vergroten en voor beklemming en verdriet zorgt.

En we kunnen ook zeggen: verbondenheid met de wijnstok, met Jezus, verbindt ons met de mensen, de wereld om ons heen.

Verbindt ons ook als gelovigen, als kerken, als ranken aan dezelfde wijnstok, daar staan we vandaag, op deze zondag van de week van gebed voor eenheid, ook bij stil.

Verbondenheid die niet vanzelf gaat.

Dat merken we nu, in deze tijd waarin we, ook als gelovigen, veel meer op onszelf zijn aangewezen, nog sterker. We moeten nog meer dan anders ons best doen om te zorgen dat we verbonden blijven, al is het via die mooie beeld verbeelding, maar tegelijk ervaren we de perktheid daarvan, niet met elkaar zingen, geen ontmoeting.

Misschien kan het helpen om ook anders te kijken. Om om te denken. Ja, het gebouw, is zo goed als gesloten, maar de kerk niet!

Want de kerk is zoveel meer dan dit gebouw. Wij zijn de kerk. U thuis, bent de kerk. Wij hier met een paar mensen zijn de kerk.

Dus, waar is de kerk dan wel, als het gebouw gesloten is? De kerk is waar wij zijn.

Op die manier wordt de beweging die het christendom al zo lang is, voortgezet, ook nu, ook al lijkt soms alles stil te staan.

Misschien mist u de kerk wel, vergeet dan niet dat uzelf de kerk bent. U wordt ook gemist, door ons hier in de kerk, door anderen die de kerk missen, wij missen elkaar. jou.

Samen vormen wij als gelovigen de kerk, hoe dan ook, de één protestant, de ander rooms-katholiek, de een wat orthodoxer, de ander wat vrijzinniger, de ander weer wat evangelicaler. En niet alleen lokaal in Loosdrecht, maar ook verspreid door Nederland en wereldwijd.

Dit beeld, dat de kerk overal is waar wij zijn kan ons ook hoop geven. Ook hier in een lege 'dichte' kerk.

Wij zijn kerk op de plek waar we nu zijn.

Blijf in mij, zegt Jezus. Zo overbruggen we de afstand tot God maar ook de afstand tot elkaar.

Dat is onze opdracht, alleen zo houden we ook elkaar vast, juist in deze tijd van fysieke afstand.

Zo kunnen we toeleven naar de dag dat we wel weer samen mogen komen om hier een eredienst te houden. Juist op deze zondag is het goed om te blijven beseffen dat onze verbondenheid begint bij de verbondenheid met de wijnstok, met Jezus.

Die ons de liefde leert en ons voedt om die liefde te laten groeien.

Het vrucht dragen, liefde, zorg voor de ander, de wereld, houden we alleen vol als we zelf gevoed worden, verbonden zijn met een bron, met God, van wie we zelf liefde en zorg ervaren en ontvangen.

Als we zelf niet gevoed worden, raken we uitgeput of wordt het alleen maar tot een plicht.

In de toelichting voor deze zondag staat dat mooi beschreven: de weg naar de ander, zorg voor de wereld, begint bij de weg naar binnen.

Daarom is het goed om tijd te nemen voor jezelf, voor stilte, voor Bijbellezen, gebed, wandelen in de natuur, gesprekken met anderen. Wat maar het beste bij onszelf past en ons voedt en inspireert en bemoedigt.

Om vandaaruit aan de slag te gaan, vrucht te dragen.
Vanuit liefde ontvangen,
liefde gaan doen.

Dat het ons mag overkomen:

Daar waar liefde is en vrede,

Daar waar liefde is, daar is God.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger